

SVETOVÝ DEŇ MOKRADÍ 2010

2. február je už tradične každý rok Svetovým dňom mokradí. V tento deň bol v roku 1971 v iránskom meste Ramsar podpísaný Dohovor o mokradiach majúcich medzinárodný význam, najmä ako biotopy vodného vtáctva, známy pod názvom Ramsarská konvencia. Jedným z hlavných impulzov pre vytvorenie Dohovoru bol už začiatkom šesťdesiatych rokov práve alarmujúci pokles početnosti populácií mnohých druhov vodných vtákov a rastúca potreba ochrany biotopov najmä sťahovavých druhov vodných vtákov. Neskôr však konvencia rozšírila svoj záujem na všetky aspekty ochrany a rozumného využívania mokradí a považuje mokrade za ekosystémy, ktoré sú mimoriadne významné pre ochranu biodiverzity aj pre človeka.

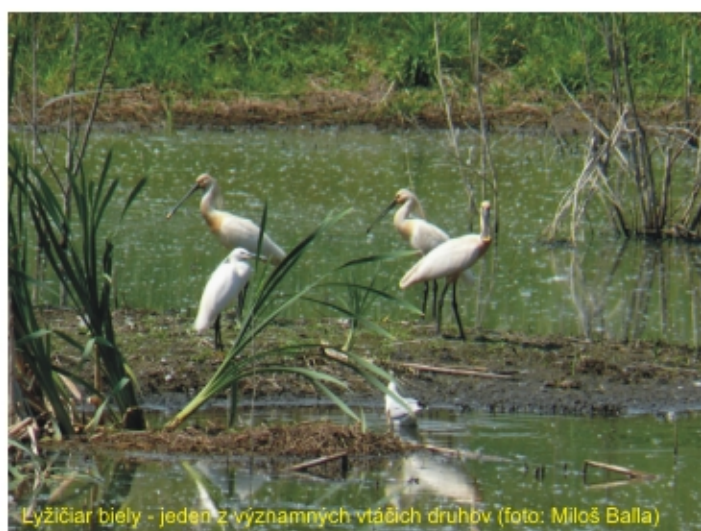
Každoročne sa na celom svete v tento deň štátne organizácie, občianske združenia a občania zo všetkých úrovní spoločnosti ujímajú aktivít zameraných na zvyšovanie povedomia o význame mokradí a ich prínose pre spoločnosť. Tohtoročné motto Svetového dňa mokradí znie: Starostlivosť o mokrade – odpoveď na klimatické zmeny.

Slovenská republika pristúpila k Ramsarskému dohovoru v rámci bývalej ČSFR 2. júla 1990, čím na seba zobrala príslušné záväzky. Výkonným orgánom, zod-

povedným za implementáciu Ramsarského dohovoru v SR je Ministerstvo životného prostredia SR. Jeho poradným a koordinačným orgánom je Slovenský ramsarský výbor, zložený zo zástupcov štyroch rezortov, odborných a vedeckých inštitúcií a mimovládnych organizácií. Na Slovensku evidujeme 14 mokradí medzinárodného významu, ktoré sú zapísané ako Ramsarské lokality.

Ramsarská lokalita Senné-rybníky

Lyžičiar biely - jeden z významných vtáčích druhov (foto: Miloš Balla)

Jednou z Ramsarských lokalít (RL) na Slovensku sú aj Senianske rybníky, ktoré tohto roku oslávia 20. výročie svojho vyhlásenia. Rybníky ležia v rozsiahlej, v minulosti sezónne zaplavovanej terénnej depresii, na významnej migračnej trase vodných vtákov. RL tvorí Národná prírodná rezervácia Senianske rybníky a jej ochranné pásmo (424,6 ha). Zahŕňa jeden veľký rybník s príľahlými periodicky zaplavovanými lúkami a krovitými močiarimi, ako aj 28 produkčných rybníkov. Je to jedna z najvýznamnejších hniezdných lokalít a migračných zastávok vzácných, ohrozených a zraniteľných vodných vtákov na Slovensku. Začlenenie medzi unikátne mokrade si rybníky vyslúžili predovšetkým vďaka populácii vzácných, zraniteľných alebo ohrozených druhov vodných vtákov, zvláštneho významu genetickej a ekologickej diverzity a biologickej rozmanitosti severnej časti panónskej oblasti. Ďalším kritériom bol pravidelný výskyt významného počtu hniezdiacich, migrujúcich a zimujúcich vodných vtákov.

V prírodných podmienkach strednej Európy sú za mokrade považované všetky biotopy, ktorých existencia je podmienená prítomnosťou vody. Sú to územia s močiarimi, slatinami, rašeliniskami a vodami prírodnými alebo umelými, trvalými alebo dočasnými, stojatými aj tečúcimi. Znamená to, že medzi mokrade patria všetky územia prírodného aj umelého pôvodu, kde je vodná hladina na povrchu, alebo blízko povrchu pôdy, alebo kde povrch pokrýva plytká voda, ako aj potoky, rieky a vodné nádrže.

Významnosť mokradí je úzko spojená s ich funkciami v ekosystéme, ktoré sa stávajú nepostradateľné aj pre človeka. Mokrade majú význam:

- Pre zachovanie rozmanitosti živých organizmov, ktoré je podmienené pestrosťou stanovišť vznikajúcich

v závislosti od hladiny podzemnej vody.

- Ako prirodzené čistiarne vôd sa podieľajú na odstraňovaní chemických a organických odpadov, živín ako aj sedimentov, zadržávajú vodu v krajine.
- Ako kontrolný mechanizmus povodní a ochrany pred eróziou, sú zdrojom pitnej a úžitkovej vody.
- Socioekonomický - pri produkcii dreva, pasení, chove rýb a v neposlednom rade ako základ rekreačných a turistických aktivít človeka.

Civilizačné trendy v poslednej dobe vo svete no najmä v Európe viedli k premene a často k likvidácii existujúcich mokradí. Dôvodom týchto aktivít bola transformácia mokradí na produkčnú, alebo inak "rozumne" využitú pôdu alebo likvidácia mokradí ako liahnísk pre človeka "škodlivých organizmov".

Info: www.ramsar.org

DARUJ SRDIEČKO KRAJINE

My učители a žiaci základnej školy v Palíne sme sa zapojili do projektu „Krajina, miesto kde žijem rád“ vrámci aktivít projektu UNDP/GEF Laborec-Uh. Aktivity „Daruj srdiečko krajine“ je našou prvotnou akciou tohoto celoročného projektu podporujúceho záujem mládeže o rodný kraj.

Spoločne sme hľadali odpoveď na otázku: Má krajina srdce? A odpoveďou nám bola veľká kopa srdiec a srdiečok, ktoré jej žiaci našej školy darovali, keď sme hľadali pekné aj smutné miesta v krajine okolo nás a rozdávali im srdiečka. Tí starší, siedmáci vrámci prírodovedného krúžku počas vychádzky po areáli školy vkladali srdiečka priamo do krajiny v najbližšom okolí školy. Červenými označili tie, ktoré sa im páčia a čierne srdiečka priradili miestam, ktoré deti zarmútili a chceli by ich zmeniť k lepšiemu. Kto by čakal, že školský dvor je také zábavné miesto a má aj svoje tajomstvá? Našli sme zákutia plné spomienok na hry aj také, ktoré by mohli byť krásne keby...

Piataci pracovali aj vrámci vyučovania, keď dostali zaujímavú domácu úlohu. Mali srdiečka niekde v krajine vo svojom okolí pohľadať a porozprávať na hodine dejepisu, ktorému miestu by svoje srdce darovali. Nesklamali a priniesli množstvo krásnych tipov na pekné vychádzky a výlety. Spoločne potom vybrali niekoľko zaujímavých miest, ktoré by chceli preskúmať zblízka, načerpať inšpiráciu, nazbierať prírodniny a to všetko zužitkovať pri tvorbe našej „Mapy radosti a smútku“. Už teraz sa tešíme na vy-

chádzku ku kýmídlu pre srnky a poľovníckemu posedu. Chceme sa zoznámiť s gaštanom, ktorý rastie v Palíne oproti kostolu a prejsť sa okolo rybníčka v Zemplínskej Širokej a samozrejme ani smutné miesta, ktoré potrebujú pomoc neobídeme, tých je zatiaľ všade dosť.

Autor: Mgr. Andrea Baťalíková, ZŠsMŠ Palín

Re: VIANOČNÉ POVODNE

Stanovisko SVP š.p., OZ Košice, Správa povodia Laborca Michalovce k článku uverejnenému v Spravodaji projektu UNDP/GEF Laborec – Uh z januára 2010 pod názvom „Vianočné povodne“, autora Václava Lička, starostu obce Bunkovce

Ako sa uvádza v predmetnom článku, počas decembrových povodní došlo k zatopeniu časti obce Bunkovce, a to farskej budovy, miestnych potravín, pohostinstva, budovy obecného úradu a časti bytového domu. Zatopená bola aj časť cesty 3. triedy v smere N. Rybnica–Bunkovce.

Voda sa do obce dostala z melioračných kanálov, ktoré nie sú v správe SVP š.p., ako aj odpadom Okna. Upozorňujeme na skutočnosť, že melioračné kanály v smere od obce Úbrež nad štátnou cestou Michalovce–Sobrance boli vybrežené už dňa 25.12.2009, pričom voda pretekala cez štátnu cestu a naplnila kanálovú sieť pod obcou Gajdoš. Tieto vybrežili a voda sa kumulovala v najnižšom mieste – v obci Bunkovce, pričom k samotnému zatopeniu časti obce Bunkovce došlo až 26.12.2009. Týmto poukazujeme na fakt, že zatopenie obce Bunkovce bolo spôsobené v značnej miere vnútornými vodami.

V článku sa ďalej uvádza, že zaplavenie časti obce Bunkovce bolo spôsobené aj „nereguláciou“ stavidiel (hatí) na odpade Okna v Blatnej Polianke. Uvedené zariadenie, ktoré je umiestnené cca 3,5 km poniže od obce Bunkovce je vzdúvacím objektom, ktorý bol vybudovaný v rámci rybníčnej sústavy – I. etapa a prírodnej rezervácie. Vzdúvací objekt je vybudovaný ako zemná hrádza s korunou šírky 3 m. Objekt má dnovú výpusť zo železobetónových rúr Ø 100 cm ovládanú zasúvadlom. Vzduť vody na základe hydrotechnických výpočtov pôsobí do vzdialenosti max. 1 km od vzdúvacieho zariadenia. Súčasťou zariadenia je bezpečnostný priepad – priepadová hrana 2 x 3,30 m, ktorým sa odvádzajú veľké vody. V danom čase bola celá kanálová sieť v povodí Čiernej vody plná a pri minimálnych spádových pomeroch rýchlejší odtok vody z tejto oblasti za danej situácie nebol možný. Preto uvedená „neregulácia“ nemohla zapríčiniť vylievanie vody z koryta odpadu Okna v obci Bunkovce. Na základe uvedených skutočností je možné konštatovať, že voda z kanálovej siete a odpadu Okna vybrežila z dôvodu intenzívnych dažďových zrážok, zámruzu pôdy a topenia snehu (dňa 25.12.2009 na zrážkomernej stanici SHMÚ Remetské Hámre bolo namerané 74 mm zrážok bez existujúceho topiaceho sa snehu).

Vypracoval: Ing. Vladimír Braník - vedúci úseku vodohospodárskej prevádzky SVP š.p., OZ Košice, Správa povodia Laborca Michalovce
Juraj Ondřík - technický pracovník SVP š.p., OZ Košice, SPL MI

PALINOK V ZEMPLÍNSKEJ ŠIROKEJ

Palinok je mŕtve rameno vodného kanála Privlaka, ktorý ústi do rieky Čierna voda. Nachádza sa v katastrálnom území obce Zemplínska Široká, za areálom Grécko-katolíckej cerkvi a cintorína, vedie k nemu panelová cesta medzi obecným úradom a cintorínom. V minulosti slúžilo na zachytávanie privalových vôd a ľudia ju začali využívať ako nádrž na močenie konopy, deti v lete na kúpanie v zime na hranie hokeja. Žili v ňom rôzne druhy rýb a živočíchov, bola to jedná krásna prírodná lokalita.

Počas totalitnej doby až do roku 2009 bola z neho vytváraná divoká skládka komunálneho a stavebného odpadu. K čomu v nemalej miere prispelo vedenie obce v rokoch 1998-2002, keď súhlasilo s uskladnením stavebného odpadu z Michaloviec v takom objeme, že sa úplne zmenil charakter tejto lokality.

V roku 2009 sme sa na zasadnutí obecného zastupiteľstva rozhodli, že sa tieto hriechy z minulosti musia napraviť a mŕtve rameno a okolie vyčistíme z finančných prostriedkov obecného úradu. Realizácia bola prevedená v mesiacoch máj-jún 2009, kedy bol celý priestor upravený a mŕtve rameno vyčistené od divorastúcich krovín, vodná plocha prehĺbená a rozšírená. Prebytočnú zeminu sme využili na vytvorenie kopčeka, ktorý v zimných mesiacoch slúži deťom miestnej ma-

terskej a základnej školy na sánkovanie. Stretlo sa to s veľkým pochopením väčšiny obyvateľov našej obce. Starší boli nadšený, že Palinok dostal svoju možno pôvodnú tvár, v čo už mnohí nedúfali a pre mládež to prinieslo čosi nové, rozšírili sa im možnosti ako stráviť voľný čas.

O tejto skutočnosti svedčia aj následovné aktivity: Športový klub dňa 9.7.2009 svojpomocne vybudoval v tomto areáli ihrisko na plážový volejbal. Obecné zastupiteľstvo v spolupráci s Jednotou dôchodcov zorganizovalo dňa 8.8.2009 verejnú brigádu na úpravu terénu, ktorej sa zúčastnilo 83 občanov obce všetkých vekových kategórií. Po ukončení brigády bol podaný guláš a občerstvenie. Dodatočne bolo obcou vybudované ohnisko s posedením.

Oficiálne bol areál uvedený do užívania dňa 29. augusta na počesť 61. výročia SNP. Obecným zastupiteľstvom v spolupráci s Jednotou Dôchodcov a miestnym športovým klubom bola zorganizovaná súťaž v plážovom volejbale, výstavka plodov a vo večerných hodinách bola na počesť SNP zapálená vatra. V letných mesiacoch

coch je tento priestor verejnou verejnou využívaný na pose-
denie pri vatre a hranie plážového volejbalu. V zimných
mesiacoch deti využívajú kopec na sánkovanie a staršie
deti vodnú plochu na hranie hokeja a korčuľovanie.

Urobili sme kus poctivej práce na záchranu tejto lokality,
ale len do takej miery ako nám finančne prostriedky
dovolili. Je tu otvorený priestor do budúca túto oddy-
chovú zónu zveľaďovať, vysádzať, doupravovať a vrátiť
tejto lokalite život v podobe nasadenia rýb. Zostava nám
už iba veriť, že budúce generácie budú v tomto našom
dobrom úmysle pokračovať a už nikdy nedovolia tento
priestor zdevastovať.

Autor: Ing. Vladimír Mati, starosta obce Zempl. Široká

ZIMNÉ RADOVÁNKY

Martina Vargová, ZK IMA Úsmev Hažín

Bohatá snehová nádielka a voľný deň polročných prázdnin priviedol ZK Ideálnej mládežníckej organizácie Úsmev v spolupráci s Obecným úradom k myšlienke zorganizovať v našej obci Hažín stavanie snehuliakov. Vystrojení a vyzbrojení skrášľujúcim materiálom pre snehuliakov sme sa stretli o 10.00 hod. pred Obecným úradom. Veľké voľné priestranstvo pred úradom priam lákalo k tvorivosti, a po necelej hodine sa pod šikovnými rukami našich detí menilo na malú krajinu Snehuliakovo? Počasie bolo tiež ako na objednávku. Po skvelej zábave so snehuliakmi, keď si deti v rámci hry nielen utužovali vzťahy, ale učili sa aj vzájomne spolupracovať, teplý čaj a chutné čokoládové pečivo prišlo vhod. Akcia ale pokračovala ďalej super sánkovačkou na našom umelo vytvorenom kopci. Sánkovali sa všetci bez rozdielu veku, aj babka s vnukom. Najmenší účastník mal iba 2 roky a najstarší 68 rokov. Snehuliaci krásliu okolie Obecného úradu ešte aj dnes a každého okoloidúceho hneď upútajú a vyčarujú úsmevy na tvári. Deň polročných prázdnin sme si teda užili naplno. Už teraz sa tešíme a veríme, že Perinbabka nám sneh dopraje aj budúcu zimu. Takto si v našej obci užívame aj v chladných zimných mesiacoch, o zábavu máme vždy postarané.

INFORMÁCIE O AKTUÁLNYCH VÝZVACH

Podpora aktivít zhodnocovania odpadov
www.edotacie.sk/589/podpora-zakladne-informacie/

Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu
www.edotacie.sk/588/podpora-zakladne-informacie/

STAROSTLIVOSŤ O MOKRADE

odpoveď na klimatické zmeny

2 február
SVETOVÝ DEŇ MOKRADÍ

Prípomienky a návrhy k spravodaju a k projektu UNDP/GEF Laborec-Uh privítame na adrese projektu:

KANCELÁRIA PROJEKTU LABOREC - UH

Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. Správa povodia Laborca, Vajanského 3, 071 80 Michalovce
Tel: +421 915 133 563, e-mail: laborec.uh@gmail.com, www.laborecuh.sk